

Το μέλλον των τροφίμων και της γεωργίας - Ανακοίνωση σχετικά με την Κοινή Γεωργική Πολιτική μετά το 2020

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2017

Το μέλλον των τροφίμων και της γεωργίας - Ανακοίνωση σχετικά με την Κοινή Γεωργική Πολιτική μετά το 2020

Γιατί χρειάζεται νέα μεταρρύθμιση;

Η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ) αποτελεί μία από τις παλαιότερες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Εκπλήρωσε με επιτυχία τους αρχικούς της στόχους, εξασφαλίζοντας τον εφοδιασμό με ποιοτικά, ασφαλή και οικονομικά προσιτά τρόφιμα και παράλληλα στηρίζοντας τους ευρωπαίους αγρότες. Από το 1962, η ΚΓΠ έχει υποστεί πολλές μεταρρυθμίσεις και η ικανότητα προσαρμογής της την καθιστά έγκυρη μέχρι σήμερα. Ο κόσμος εξελίσσεται με ταχείς ρυθμούς, όπως άλλωστε και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν όχι μόνο οι αγρότες αλλά και οι κοινωνίες μας συνολικά. Κλιματική αλλαγή, αστάθεια των τιμών, πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα, αύξηση της σημασίας του παγκόσμιου εμπορίου: οι γεωργοί πρέπει να μαθαίνουν καθημερινά πώς να αντεπεξέρχονται σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον και εναπόκειται στους νομοθέτες να τους συνοδεύσουν καθ' όλη τη διάρκεια των αλλαγών αυτών και να εξασφαλίσουν νομική σαφήνεια και απλότητα, μεσοπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα.

Η ευρωπαϊκή γεωργική πολιτική μετέτρεψε την ΕΕ στην αγροδιατροφική υπερδύναμη που είναι σήμερα: η ΕΕ, ως πρώτος αγροδιατροφικός εξαγωγέας παγκοσμίως, οφείλει την ασυναγώνιστη φήμη της στη γαστρονομική της κληρονομιά και στα προϊόντα διατροφής της, καθώς και στην τεχνογνωσία των παραγωγών της. Η ΕΕ όμως δεν μπορεί να επαναπαύεται στις δάφνες της: μια επιτυχία μπορεί επίσης να κρύβει πολλές μεμονωμένες δυσκολίες.

Η ΚΓΠ πρέπει να δείξει το δρόμο της μετάβασης προς μια πιο αειφόρο γεωργία. Η ΚΓΠ πρέπει να συμβάλει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τομέα σε περιόδους κρίσης και στη στήριξη του εισοδήματος και της βιωσιμότητας των γεωργών. Η ΚΓΠ πρέπει να εκπληρώσει πλήρως τις ψηφιακές καινοτομίες που διευκολύνουν την καθημερινή εργασία των γεωργών, μειώνουν τη γραφειοκρατία και μπορούν να βοηθήσουν στην απαραίτητη γενεακή ανανέωση του κλάδου. Η ΚΓΠ πρέπει να ενδυναμώσει τις ευρωπαϊκές αγροτικές περιοχές, οι οποίες αποτελούν τον πυρήνα των ευρωπαϊκών μας παραδόσεων και του οικογενειακού γεωργικού μοντέλου.

Η ανακοίνωση που δημοσιεύεται σήμερα παρέχει κατευθύνσεις όσον αφορά την επίτευξη των στόχων αυτών και την απάντηση στις αναδυόμενες προκλήσεις, με μια λιγότερο περιοριστική προσέγγιση και μεγαλύτερη επικουρικότητα σε επίπεδο κρατών μελών, ώστε η ΚΓΠ να έρθει πιο κοντά σε εκείνους που την εφαρμόζουν επί τόπου.

Πώς μπορεί να συζητηθεί η αναθεωρημένη πολιτική χωρίς να έχει γίνει γνωστό ποιος θα είναι ο προϋπολογισμός και το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ);

Τα χρήματα αποτελούν μέσο για την επίτευξη ενός στόχου. Η ανακοίνωση εξετάζει με ποιους τρόπους θα βελτιωθεί η αποδοτικότητα της ΚΓΠ. Είναι η κατάλληλη στιγμή για να αναλογιστούμε τους στόχους μας και τη μελλοντική δομή της πολιτικής. Αυτήν την κατεύθυνση θα πρέπει να έχει η συζήτηση, χωρίς να προδικάζει την απόφαση της Επιτροπής για το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ), που αναμένεται τον Μάιο του 2018.

Γιατί η ανακοίνωση δεν περιέχει περισσότερες λεπτομέρειες για ορισμένα θέματα;

Η ανακοίνωση αναδεικνύει τις επικείμενες προκλήσεις και ευκαιρίες, προτείνει κατευθύνσεις και επισημαίνει περαιτέρω δυνατότητες προς διερεύνηση. Θα χρειαστεί περισσότερη συζήτηση και εργασία κατά τους προσεχείς μήνες για να υπάρξει πρόοδος στις κατευθύνσεις που προσδιορίζονται σε αυτήν και για να τελειοποιηθούν οι έννοιες. Με τον ίδιο τρόπο που η ανακοίνωση διαγράφει μια λιγότερο περιοριστική προσέγγιση και μεγαλύτερη επικουρικότητα, η Επιτροπή επιθυμεί να συνεχίσει το διάλογο για τις πρακτικές πτυχές με ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και με τους συννομοθέτες.

Ποια είναι τα επόμενα βήματα;

Κατά τους επόμενους μήνες, η συζήτηση και οι εργασίες όσον αφορά τους συγκεκριμένους στόχους, τη δομή και τον σχεδιασμό της μελλοντικής πολιτικής θα προχωρούν παράλληλα με τις εργασίες για το επόμενο ΠΔΠ. Αυτό θα επιτευχθεί ιδίως με τη μορφή εκτίμησης επιπτώσεων, η οποία θα εξετάζει

διάφορες επιλογές χρησιμοποιώντας στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους πολίτες (π.χ. τη δημόσια διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε το 2017, τη συνεισφορά του προγράμματος REFIT, τη διάσκεψη του Κορκ 2.0, τη διάσκεψη «ΚΓΠ: Πείτε τη γνώμη σας») και εντείνοντας τη συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων. Σε συνέχεια της αναμενόμενης πρότασης της Επιτροπής για το επόμενο ΠΔΠ τον Μάιο του 2018, οι νομοθετικές προτάσεις για τη μελλοντική ΚΓΠ αναμένονται πριν από το καλοκαίρι του 2018.

Πώς θα απλοποιηθεί η μελλοντική ΚΓΠ για τους γεωργούς και τις διοικήσεις των κρατών μελών;

Ποιος θέλει να μετρήσει την περιφραγή του επειδή «το ζήτησαν οι Βρυξέλλες»; Γιατί ένας Ιταλός γεωργός να αντιμετωπίζει τις ίδιες περιβαλλοντικές απαιτήσεις με έναν Φινλανδό γεωργό, παρότι οι γεωργικές τους δραστηριότητες ασκούνται σε πολύ διαφορετικές συνθήκες;

Η μελλοντική ΚΓΠ θα έχει κοινούς στόχους και θα προτείνει δέσμη μέτρων για την επίτευξη των εν λόγω στόχων. Από αυτή την κοινή δέσμη μέτρων, τα κράτη μέλη, είτε σε εθνικό είτε σε περιφερειακό επίπεδο, θα είναι σε θέση να επιλέξουν το προτιμώμενο σύνολο επιλογών για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί σε επίπεδο ΕΕ.

Η μετάβαση από μια ενιαία σε μια εξατομικευμένη προσέγγιση σημαίνει ότι οι απαιτήσεις της ΕΕ θα μειωθούν στο ελάχιστο δυνατό. Οι πραγματικές επιτόπιες ανάγκες θα αξιολογούνται και θα περιλαμβάνονται από τα κράτη μέλη σε ένα στρατηγικό σχέδιο για την ΚΓΠ, εγκεκριμένο σε επίπεδο ΕΕ. Σκοπός μας είναι η θέσπιση ενός συμφώνου εμπιστοσύνης με τις αγροτικές περιοχές μας, με τους γεωργούς μας.

Επίσης, η ενίσχυση των συμβουλευτικών υπηρεσιών για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και η πλήρης εφαρμογή των αιτήσεων ενίσχυσης με γεωχωρικά στοιχεία θα στηρίξουν ασφαλώς περαιτέρω την απλούστευση των αιτήσεων ενίσχυσης και την εφαρμογή των επενδυτικών μέτρων.

Πώς θα λειτουργήσει στην πράξη η νέα αυτή προσέγγιση;

Η Ένωση θα πρέπει να ορίσει τις βασικές παραμέτρους πολιτικής βάσει των στόχων της ΚΓΠ, εκπληρώνοντας τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη Συνθήκη της ΕΕ αλλά και τους ήδη συμφωνηθέντες στόχους, π.χ. σχετικά με το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή (COP 21), καθώς και μια σειρά στόχων βιώσιμης ανάπτυξης.

Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να θεσπίσει ένα «στρατηγικό σχέδιο για την ΚΓΠ», το οποίο θα καλύπτει παρεμβάσεις τόσο στον πυλώνα 1 όσο και στον πυλώνα 2. Αυτό το σχέδιο θα προσαρμόσει τις παρεμβάσεις της ΚΓΠ ώστε να μεγιστοποιηθεί η συμβολή τους στους στόχους της ΕΕ, λαμβάνοντας καλύτερα υπόψη τις τοπικές συνθήκες και ανάγκες, ως προς αυτούς τους στόχους. Ταυτόχρονα, τα κράτη μέλη θα έχουν επίσης μεγαλύτερο λόγο στον σχεδιασμό της συμμόρφωσης και του ελεγκτικού πλαισίου που ισχύει για τους δικαιούχους (συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων και των κυρώσεων).

Αυτά τα στρατηγικά σχέδια δεν θα καταρτίζονται μεμονωμένα, αλλά στο πλαίσιο μιας διαρθρωμένης διαδικασίας και κατόπιν αξιολόγησης και έγκρισης της Επιτροπής. Με τον τρόπο αυτό, θα μεγιστοποιηθεί η συμβολή της ΚΓΠ στις προτεραιότητες και τους στόχους της ΕΕ, αλλά και στην επίτευξη των κλιματικών και ενεργειακών στόχων των κρατών μελών. Επίσης, θα ενισχυθεί η προστιθέμενη αξία της ΕΕ και θα διατηρηθεί μια λειτουργική γεωργική εσωτερική αγορά.

Ενώ τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναλάβουν περισσότερες ευθύνες και να επιδείξουν μεγαλύτερη λογοδοσία όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο ανταποκρίνονται στους στόχους και επιτυγχάνουν τα συμφωνηθέντα αποτελέσματα, η νέα προσέγγιση θα εξακολουθήσει να διασφαλίζει ισότιμους όρους ανταγωνισμού, διατηρώντας τον κοινό χαρακτήρα και τους δύο πυλώνες της ΚΓΠ.

Πρόκειται για το πρώτο βήμα προς την επανεθνικοποίηση της ΚΓΠ;

Αυτή η προστιθέμενη αξία της ΕΕ ουδέποτε τέθηκε υπό αμφισβήτηση και η ΚΓΠ παραμένει μία από τις εμβληματικές πολιτικές της ΕΕ. Αν θέλουμε να είμαστε ρεαλιστές, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι δεν μπορεί να υπάρξει ενιαία λύση για όλα τα προβλήματα. Ποιες είναι οι τοπικές πραγματικότητες; Ποιες είναι οι συγκεκριμένες συνθήκες των γεωργών; Το ζητούμενο είναι να αναγνωρίσουμε την ποικιλομορφία που παρατηρείται στην ΕΕ όσον αφορά τη γεωργία, τις δυνατότητες γεωπονικής παραγωγής, τις κλιματικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Να αποδεχτούμε την ποικιλομορφία μας, αντί να προσπαθούμε να επιβάλουμε ένα ενιαίο μοντέλο.

Στις απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν από την πανευρωπαϊκή διαδικτυακή δημόσια διαβούλευση από τον Φεβρουάριο έως τον Μάιο του 2017 υποστηρίζεται ένθερμα η προστιθέμενη αξία της διαχείρισης της γεωργικής πολιτικής σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δεδομένου ότι αυτό διασφαλίζει ισότιμους όρους ανταγωνισμού στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς. Μόνο με την εφαρμογή μιας κοινής ευρωπαϊκής προσέγγισης μπορεί η γεωργία να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα στις κοινές προκλήσεις, όπως η προστασία του περιβάλλοντος και η δράση για το κλίμα. Αναφέρθηκε επίσης συχνά η ανάγκη να διατηρηθεί η οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή σε ολόκληρη την ΕΕ, καθώς και η ανάγκη για

ένα κοινό πλαίσιο ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.

Ενώ οι συγκεκριμένες λεπτομέρειες της εφαρμογής των μέτρων θα αποφασιστούν σε εθνικό/περιφερειακό επίπεδο, η ΕΕ θα εγγυηθεί ένα σαφώς καθορισμένο ρυθμιστικό και δημοσιονομικό πλαίσιο προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι κοινοί μας στόχοι επιτυγχάνονται μέσω κοινών μηχανισμών, σύμφωνα με τις Συνθήκες της ΕΕ, και για να εκπληρωθούν οι διεθνείς δεσμεύσεις της ΕΕ για το κλίμα και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Γιατί η ΚΓΠ έχει σημασία για το περιβάλλον;

Η γεωργία καλύπτει σχεδόν το ήμισυ της χερσαίας επιφάνειας της ΕΕ, όπου και λειτουργεί σε πολύ στενή σχέση με το περιβάλλον. Αφενός, εξαρτάται από διάφορους φυσικούς πόρους, δηλαδή το έδαφος, το νερό, τον αέρα και την βιοποικιλότητα — και επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από το κλίμα. Αφετέρου, η γεωργία μετασχηματίζει το περιβάλλον στο οποίο λειτουργεί — όχι μόνο μέσω της χρήσης φυσικών πόρων, αλλά και μέσω της δημιουργίας και της διατήρησης φυσικών τοπίων που ενσαρκώνουν την ευρωπαϊκή ποικιλομορφία και αποτελούν σημαντικούς οικοτόπους άγριας πανίδας.

Η ΚΓΠ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της σχέσης της γεωργίας με το περιβάλλον και το κλίμα, ώστε αυτή να είναι όσο πιο αμοιβαία επωφελής γίνεται. Σε ορισμένες περιπτώσεις, προσφέρει επίσης στήριξη σε μη γεωργικές δραστηριότητες της υπαίθρου, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν το περιβάλλον — π.χ. στον τομέα της δασοκομίας και σε άλλα τμήματα της βιοοικονομίας.

Η μελλοντική ΚΓΠ πρέπει να προωθήσει και να υποστηρίξει τις κλιματικά έξυπνες γεωργικές πρακτικές, πρέπει να τοποθετήσει τη βιωσιμότητα στο επίκεντρο των προτεραιοτήτων και των δράσεών της.

Πώς θα στηρίξει η μελλοντική ΚΓΠ τους αγρότες στην προστασία του περιβάλλοντος;

Αρχικά, οι γεωργοί που λαμβάνουν εισοδηματική στήριξη από την ΚΓΠ θα πρέπει να εφαρμόζουν διάφορες φιλικές προς το περιβάλλον και το κλίμα πρακτικές. Τα κράτη μέλη θα καθορίσουν τις λεπτομέρειες αυτών των πρακτικών — σε συνάρτηση με την ανάγκη να πληρούν στόχους σε επίπεδο ΕΕ, αλλά και λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές συνθήκες. Το σύστημα θα στηρίζεται μεν στα υφιστάμενα πλεονεκτήματα της ΚΓΠ, αλλά θα συνεπάγεται λιγότερους και λιγότερο πολύπλοκους κανόνες για τη νομοθεσία της ΕΕ.

Πέρα από αυτό το βασικό επίπεδο καλής πρακτικής, η φιλική προς το περιβάλλον δράση θα υποστηρίζεται μέσω εθελοντικών προγραμμάτων για τους γεωργούς, που βρίσκονται ακόμα σε σχετικά βασικό επίπεδο, και στη συνέχεια μέσω πιο προηγμένων προγραμμάτων. Και πάλι, τα κράτη μέλη θα είναι υπεύθυνα για τον σχεδιασμό των προγραμμάτων, με τρόπο ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της ΕΕ σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Η ΚΓΠ θα δίνει μεγάλη έμφαση στην απελευθέρωση των δυνατοτήτων έρευνας, καινοτομίας, κατάρτισης και τη χρήση συμβουλών για τη βελτίωση της μέριμνας για το περιβάλλον και το κλίμα, μεταξύ άλλων μέσω της αποδοτικότερης χρήσης των πόρων.

Εάν οι περιβαλλοντικές δεσμεύσεις περάσουν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, πώς είναι δυνατόν να διασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού μεταξύ των γεωργών; Θα καταλήξουμε να έχουμε 28 διαφορετικά συστήματα;

Η σημερινή ανακοίνωση σηματοδοτεί ένα σημαντικό βήμα αλλαγής για την εφαρμογή της ΚΓΠ. Χάρη στον σεβασμό της επικουρικότητας και τις λιγότερο πολύπλοκες διαδικασίες, ο έλεγχος της Επιτροπής όσον αφορά τα εθνικά/περιφερειακά σχέδια θα διασφαλίζει ότι οι ακολουθούμενες επιλογές δεν είναι εμφανώς λανθασμένες ή ακατάλληλες για την επίτευξη των στόχων επίδοσης και την τήρηση των βασικών απαιτήσεων της ΕΕ. Η Επιτροπή θα αξιολογεί και θα εγκρίνει τα εθνικά/περιφερειακά στρατηγικά σχέδια, με σκοπό να μεγιστοποιηθεί η συμβολή της ΚΓΠ στις προτεραιότητες και στους στόχους της ΕΕ, καθώς και στην επίτευξη των κλιματικών και ενεργειακών στόχων των κρατών μελών. Αυτό είναι σημαντικό για να διασφαλιστεί η διατήρηση μιας κοινής προσέγγισης στην υλοποίηση των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων σε όλα τα κράτη μέλη. Η αυξημένη φιλοδοξία είναι η μόνη βιώσιμη επιλογή πολιτικής από αυτήν την άποψη.

Επίσης, η Επιτροπή θα διατηρήσει το ρόλο της ως θεματοφύλακα των Συνθηκών και ως το θεσμικό όργανο που φέρει την τελική ευθύνη για τη διαχείριση του προϋπολογισμού της ΕΕ και, στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου των εθνικών/περιφερειακών σχεδίων, η Επιτροπή θα εξετάσει προσεκτικά τρόπους για την αποφυγή υπερβολικών ρυθμίσεων.

Εξακολουθούν να ισχύουν οι δύο πυλώνες (άμεσες ενισχύσεις/μέτρα στήριξης της αγοράς και αγροτική ανάπτυξη);

Οι δύο πυλώνες αποτελούν τις δύο συμπληρωματικές όψεις της ΚΓΠ οι οποίες θα πρέπει να παραμείνουν σε ισχύ. Διαρθρώνουν την ΚΓΠ γύρω από δύο ουσιαστικούς γενικούς τύπους παρέμβασης. Ο πρώτος πυλώνας στηρίζει τους γεωργούς σε ετήσια βάση με τη μορφή άμεσων ενισχύσεων και μέτρων για την αγορά, που υπόκεινται σε συμμόρφωση με τους βασικούς κανόνες και τους περιβαλλοντικούς στόχους. Ο δεύτερος πυλώνας είναι ένα πολυετές και ευέλικτο εργαλείο επενδύσεων, πιο προσαρμοσμένο στην

τοπική πραγματικότητα κάθε κράτους μέλους, ιδίως για τη στήριξη πιο μακροπρόθεσμων έργων.

Πώς μπορούμε να εξασφαλίσουμε ότι η μελλοντική ΚΓΠ θα είναι δίκαιη και ότι οι μικρές και μεσαίες γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα λαμβάνουν την αναγκαία στήριξη;

Το 2015, πρώτο έτος εφαρμογής της τελευταίας μεταρρύθμισης της ΚΓΠ, το 20 % των γεωργών έλαβε περίπου το 80 % των άμεσων ενισχύσεων. Το γεγονός αυτό εγείρει εύλογες ανησυχίες στη δημόσια συζήτηση όσον αφορά την οικονομική αποδοτικότητα και την κοινωνική δικαιοσύνη.

Πράγματι, αντικατοπτρίζει τη συγκέντρωση γης και τον χαρακτήρα της στήριξης, που σε μεγάλο βαθμό βασίζεται στην έκταση. Επιπλέον, πάνω από τους μισούς δικαιούχους είναι πολύ μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και η πλειονότητα των ενισχύσεων (72 % το 2015) πηγαινει σε μεσαίου μεγέθους επαγγελματικές (οικογενειακές) εκμεταλλεύσεις (από 5 έως 250 εκτάρια) που διαχειρίζονται το μεγαλύτερο μέρος των γεωργικών εκτάσεων της ΕΕ (71 %) και, ως εκ τούτου, είναι ο κύριος υπεύθυνος για την παροχή των δημοσίων αγαθών και για τα περιβαλλοντικά οφέλη.

Ωστόσο, η Επιτροπή έχει δεσμευθεί να διερευνήσει τρόπους ώστε οι άμεσες ενισχύσεις να στοχοθετηθούν αποτελεσματικότερα και να εξασφαλιστεί η δίκαιη και καλύτερα στοχευμένη στήριξη του εισοδήματος των αγροτών σε ολόκληρη την ΕΕ, όπως αναφέρεται στο *Έγγραφο προβληματισμού σχετικά με το μέλλον των οικονομικών της ΕΕ*. Ο παρακάτω μη εξαντλητικός κατάλογος δυνατοτήτων θα πρέπει να διερευνηθεί περαιτέρω:

- Υποχρεωτική επιβολή ανωτάτων ορίων στις άμεσες ενισχύσεις, λαμβάνοντας υπόψη το εργατικό δυναμικό, για να αποφευχθούν οι αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση.
- Θα μπορούσαν επίσης να εισαχθούν σταδιακά φθίνουσες ενισχύσεις, ως ένας τρόπος μείωσης της στήριξης προς τις μεγαλύτερες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- Μεγαλύτερη έμφαση στην αναδιανεμητική ενίσχυση, προκειμένου να είναι σε θέση να παρέχει στήριξη με στοχευμένο τρόπο, π.χ. σε μικρομεσαίες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.
- Εξασφάλιση στήριξης προς τους πραγματικούς γεωργούς, με ιδιαίτερη έμφαση σε όσους ασκούν ενεργά γεωργική δραστηριότητα για να κερδίσουν τα προς το ζην.

Θα απολαμβάνουν οι γεωργοί ίση μεταχείριση σε όλη την ΕΕ;

Την ίδια στιγμή που η ΚΓΠ διασφαλίζει ότι η στήριξη στοχεύει πραγματικούς γεωργούς, με ιδιαίτερη έμφαση σε όσους ασκούν ενεργά γεωργική δραστηριότητα για να κερδίσουν τα προς το ζην, πρέπει επίσης να εκπληρώσει το ρόλο της τηρώντας τις αρχές της «Ισότητας μεταξύ των μελών της, μεγάλων ή μικρών, ανατολικών ή δυτικών, βόρειων ή νότιων», όπως υπενθύμισε ο πρόεδρος Juncker στην ομιλία του για την κατάσταση της Ένωσης του 2017.

Υπό αυτή την έννοια, θα πρέπει να μειωθούν οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τη στήριξη της ΚΓΠ. Ακόμα και αν αναγνωρίσουμε την ευρεία ποικιλομορφία του σχετικού κόστους του εργατικού δυναμικού και της γης, καθώς και τις διαφορετικές γεωπονικές δυνατότητες ανά την ΕΕ, όλοι οι γεωργοί της ΕΕ αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις όσον αφορά την αστάθεια των αγορών, το περιβάλλον και το κλίμα.

Ποιος είναι ο ρόλος της ΚΓΠ στην προώθηση της αγροτικής ευημερίας;

Η ΚΓΠ δεν έχει αντίκτυπο μόνο στον γεωργικό τομέα, αλλά συμβάλλει στην τόνωση των τοπικών οικονομιών και την ενίσχυση της αγροτικής ευημερίας. Τα κονδύλια αγροτικής ανάπτυξης μπορούν, για παράδειγμα, να στηρίξουν τη δημιουργία μιας βιοτεχνικής επιχείρησης. Νέες ευκαιρίες απασχόλησης και αύξηση του αναπτυξιακού δυναμικού μπορούν να επιτευχθούν στις αγροτικές περιοχές μέσω της στήριξης νέων αγροτικών αξιακών αλυσίδων, όπως η καθαρή ενέργεια, η αναδυόμενη βιοοικονομία, η κυκλική οικονομία και ο οικότουρισμός, μέσω επενδύσεων σε υποδομές, σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής κατάρτισης, των προγραμμάτων ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων, της ποιοτικής εκπαίδευσης και της συνδεσιμότητας. Τα [έξυπνα χωριά](#), ως αναδυόμενη έννοια, θα βοηθήσει τις κοινότητες να αντιμετωπίσουν ζητήματα ανεπαρκών υποδομών και ευκαιριών απασχόλησης.

Πώς μπορεί η Επιτροπή να ενθαρρύνει την εγκατάσταση νέων γεωργών και την γενεακή ανανέωση του τομέα;

Η ανανέωση των γενεών πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα στο νέο πλαίσιο πολιτικής, αλλά τα κράτη μέλη μπορούν καλύτερα να ενθαρρύνουν την ανανέωση των γενεών, χρησιμοποιώντας τις αρμοδιότητές τους σε θέματα ρυθμίσεων για τη γη, φορολόγησης, κληρονομικού δικαίου ή χωροταξικού σχεδιασμού. Η ΚΓΠ πρέπει να προσφέρει ευελιξία στα κράτη μέλη για να αναπτύξουν εξατομικευμένα συστήματα που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες των νέων γεωργών.

Τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν στήριξη για την ανάπτυξη δεξιοτήτων, γνώσεων, καινοτομίας, ανάπτυξης επιχειρήσεων και επενδύσεων. Η ΚΓΠ θα πρέπει επίσης να συμβάλλει στην άμβλυνση του κινδύνου κατά τα πρώτα έτη μετά την έναρξη μιας αγροτικής επιχείρησης,

παρέχοντας ένα πανευρωπαϊκό σύστημα στήριξης για την πρώτη εγκατάσταση. Η πρόσβαση σε χρηματοδοτικά μέσα για τη στήριξη των επενδύσεων σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και για κεφάλαιο κίνησης θα πρέπει να διευκολυνθεί και να προσαρμοστεί καλύτερα στις επενδυτικές ανάγκες και στα χαρακτηριστικά υψηλότερου κινδύνου των νεοεισερχομένων. Η στήριξη της νέας γενιάς γεωργών θα μπορούσε να συνδυαστεί με τα κατάλληλα κίνητρα για τη διευκόλυνση της αποχώρησης της παλιότερης γενιάς και τη μετάδοση των γνώσεων μεταξύ των γενεών, καθώς και την αύξηση της κινητικότητας όσον αφορά τη γη και τη διευκόλυνση του σχεδιασμού διαδοχής.

Γιατί είναι αναγκαία η στήριξη της καινοτομίας από την ΚΓΠ; Ποιο είναι το σκεπτικό;

Η γεωργία και οι αγροτικές περιοχές μας αντιμετωπίζουν μια σειρά από προκλήσεις, για τις οποίες πρέπει να βρεθούν νέες λύσεις. Χρειαζόμαστε καλύτερες συμβουλές και περισσότερη καινοτομία. Η δημόσια συμμετοχή στην έρευνα και την καινοτομία είναι απαραίτητη ώστε να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των αγροτικών περιοχών σε αναζήτηση ψηφιακών καινοτομιών και καλύτερης διασύνδεσης, αφενός, και των παρόχων νέας τεχνολογίας, αφετέρου.

Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν αισθητήρες που να εντοπίζουν και να προλαμβάνουν την επιδείνωση της υγείας των ζώων σε πρώιμο στάδιο και να μειώνουν τις ανάγκες για θεραπεία. Η πρόσβαση σε πραγματικό χρόνο σε πληροφορίες σχετικά με την ένταση της ηλιοφάνειας, την υγρασία του εδάφους, τις αγορές, τη διαχείριση των κοπαδιών κλπ. συμβάλλει στην καλύτερη και ταχύτερη λήψη αποφάσεων από τους γεωργούς.

Είναι σκόπιμο να υπάρξει συνεργασία στην έρευνα και στην καινοτομία σε επίπεδο ΕΕ. Μαθαίνοντας ο ένας από τον άλλον, σε διαφορετικά μέρη της ΕΕ, διευρύνουμε τις γνώσεις μας και υιοθετούμε την καινοτομία ταχύτερα.

Απέναντι στην αστάθεια και στην κρίση της αγοράς, τι είδος στήριξης μπορούν να αναμένουν οι γεωργοί από τη μελλοντική ΚΓΠ;

Είτε πρόκειται για υγειονομικές ή φυτοϋγειονομικές κρίσεις, για γεγονότα που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή ή την αστάθεια της αγοράς, οι γεωργοί αντιμετωπίζουν υψηλούς κινδύνους και πιέσεις στο εισόδημά τους. Η Επιτροπή ήταν και θα είναι πάντοτε στο πλευρό των γεωργών, όπως αποδεικνύουν οι δύο πρόσφατες δέσμες μέτρων αλληλεγγύης ύψους 500 εκατ. EUR η κάθε μία, αλλά η μεγαλύτερη συχνότητα των κινδύνων απαιτεί μια ολοένα πιο συστηματική προσέγγιση.

Ο γεωργικός τομέας χρειάζεται ένα κατάλληλο πλαίσιο για τη διαχείριση κινδύνων, που να συνδυάζει τη στήριξη σε επίπεδο ΕΕ με τα εθνικά εργαλεία των κρατών μελών και τα μέσα του ιδιωτικού τομέα.

Για παράδειγμα, η δυνατότητα θέσπισης ενός ειδικού εργαλείου σταθεροποίησης εισοδήματος ανά τομέα, με χαμηλότερα όρια ζημίας για την καταβολή αποζημίωσης, αναμένεται να το καταστήσει ελκυστικότερο τόσο για τους γεωργούς όσο και για τις διοικήσεις. Ταυτόχρονα, απαιτείται να γίνει μια προσεκτική εκτίμηση εάν θα πρέπει να εισαχθούν νέα εργαλεία ή είδη υποστήριξης. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να καλλιεργηθεί η συνεργασία μεταξύ γεωργών και κατά μήκος της αλυσίδας τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβαιότητας και των ολοκληρωμένων υπηρεσιών, για λόγους επιμερισμού του κινδύνου.

Τι θα συνεπάγεται η πλατφόρμα διαχείρισης κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ;

Η περιορισμένη ενημέρωση των γεωργών και των άλλων ενδιαφερόμενων μερών όσον αφορά τα διαθέσιμα εργαλεία και η σχετική έλλειψη πείρας στην εφαρμογή τους ήταν ένα από τα κύρια εμπόδια για την αξιοποίηση των μέσων διαχείρισης κινδύνων κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών.

Η πλατφόρμα για τη διαχείριση κινδύνων σε επίπεδο ΕΕ θα είναι μια πλατφόρμα για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, από τους γεωργούς και τις δημόσιες αρχές έως τα ερευνητικά ιδρύματα και τους φορείς του ιδιωτικού τομέα (π.χ. ασφαλιστικές εταιρίες), με σκοπό την ανταλλαγή γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών.

Η Επιτροπή θα συμμετέχει, κατά περίπτωση, ως διαμεσολαβητής και θα αναπτύξει την πλατφόρμα σε ειδικό ιστότοπο.

Στο πλαίσιο της πλατφόρμας, θα διοργανώνονται ομάδες εμπειρογνομώνων, ομάδες εργασίας, σεμινάρια και εκδηλώσεις γύρω από συγκεκριμένα θέματα διαχείρισης κινδύνων, π.χ. αξιολόγηση των απωλειών με συστήματα βάσει δεικτών. Επιπλέον, η πλατφόρμα θα προσφέρει τη δυνατότητα συγκέντρωσης ιδιωτικών ή δημόσιων πρωτοβουλιών σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων σε τοπικό επίπεδο, καθώς και των σχετικών εργασιών σε άλλους τομείς πολιτικής, όπως η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η αγρο-μετεωρολογία, κ.λπ.

Γιατί θα πρέπει η ΚΓΠ να δώσει κίνητρα για επενδύσεις και πώς μπορούν τα χρηματοδοτικά μέσα να στηρίξουν τους γεωργούς;

Ένα ευέλικτο επενδυτικό εργαλείο της ΚΓΠ είναι ζωτικής σημασίας για τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας, για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό

της και, σε τελική ανάλυση, για τη βιωσιμότητα της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών. Ο εκσυγχρονισμός μιας γεωργικής εκμετάλλευσης, η δημιουργία νέων τεχνολογιών, η ανανέωση των συστημάτων άρδευσης είναι ενέργειες που απαιτούν όλες πολλά χρήματα εμπροσθοβαρώς και σημαντικές χρηματοδοτικές προσπάθειες, που οι γεωργοί δεν είναι δυνατόν να αναλάβουν από μόνοι τους. Οι δημόσιοι πόροι που διατίθενται για επιχορηγήσεις δεν επαρκούν για να αντιμετωπιστούν οι αυξανόμενες επενδυτικές ανάγκες του τομέα. Σύμφωνα με πρόχειρες εκτιμήσεις, το κενό στην αγορά όσον αφορά τη χρηματοδότηση της γεωργίας ανέρχεται σε ποσό μεταξύ 1,6 και 4,1 δισ. EUR για βραχυπρόθεσμα δάνεια, και μεταξύ 5,5 και 14,8 δισ. EUR για τα μακροπρόθεσμα δάνεια.

Τα χρηματοδοτικά μέσα, όπως τα δάνεια, οι εγγυήσεις και τα μετοχικά κεφάλαια, μπορούν να διευκολύνουν την πρόσβαση στη χρηματοδότηση για τους γεωργούς (π.χ. μικρούς κατόχους, νεοεισερχόμενους, κ.λπ.) ή τους παραγωγούς γεωργικών ειδών διατροφής, οι οποίοι δυσκολεύονται να αντλήσουν τα αναγκαία κεφάλαια είτε για να ξεκινήσουν είτε για να αναπτύξουν την επιχείρησή τους. Συνδυάζοντας τα κονδύλια της ΕΕ με τα ιδιωτικά κονδύλια, αυτά θα έχουν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα, δηλ. αυξημένο όγκο επενδύσεων (μόχλευση).

MEMO/17/4842

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Daniel ROSARIO](#) (+ 32 2 295 61 85)

[Clemence ROBIN](#) (+32 2 29 52509)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)